

Træstrategi Kolding Kommune

Bevaring & udvikling af træer i by og land

Kolding
Kommune
en del af trekantområdet

"I byerne adskiller træerne sig fra bygningerne ved at være det levende og foranderlige. De afspejler årets gang, når blade springer ud i foråret, giver skygge på varme sommerdage og falder til jorden igen inden vinterens komme."

"Træerne giver identitet og karakter til pladsen, kvarteret og virker som pejlemærker og ledelinjer i byen og på landet."

"Særligt store gamle træer imponerer og bidrager til oplevelsen, samtidig med at de kan være levesteder for ynglende fugle, insekter og andre arter. Store naturværdier kan være knyttet til de gamle træer."

Forord

Kolding Kommunes træstrategi sætter fokus på træerne og deres betydning for borgerne. Strategien sætter retningen, der giver den rette balance mellem de mange værdier og enkelte udfordringer, når By- og Udviklingsforvaltningen planlægger og drifter træerne.

Træerne afspejler årstiderne, bidrager til naturoplevelser, de indgår i klimaløsninger, og de er med til at sætte rammerne for det gode liv for borgere og gæster i kommunen.

Igennem hundreder af år, har træer været tænkt ind i planlægningen. Der er investeret mange ressourcer på træplantningerne og plejen. Det betyder, at vi i dag kan glæde os over de mange flotte træer som præger vores byer og landskaber.

Træernes værdier i kraft af de øgede huspriser for boliger, nær træerne og de grønne områder skal også tages med i den samlede vurdering af træernes store betydning.

Jakob Ville
Formand
Teknik- og Klimaudvalget

Vi ved også, at træerne nyder stor opmærksomhed og positiv interesse fra borgernes side. Det mærker vi tydeligt via det engagement, vi møder i dagligdagen, samt i nye projekter. Vi vil derfor glæde os til at invitere borgerne mere ind i dialog og et samarbejde om de kommunale træer.

Gennem planlægningen og driften, skal vi sikre de ca. 11.200 registrerede kommunale træer, som står langs gader og veje, på torve og pladser og i byernes grønne områder og parker.

Med denne træstrategi vil vi sikre, at Kolding Kommunes forvaltning af de kommunale træer, tager højde for det langsigtede perspektiv og at vi, samt vores børn og børnebørn, fortsat kan glæde sig over at være bosat i en kommune med mange smukke træer. Træer der blot bliver smukkere og mere værdifulde som årene går.

Birgitte Kragh
Formand
Plan-, Bolig- og Miljøudvalget

Introduktion

Denne træstrategi skal understøtte en professionel og ensartet forvaltning af træerne, når Teknik- og Klimaudvalgets, samt Plan- Bolig- og Miljøudvalgets politikker skal udmøntes.

Begge udvalg har vedtaget, at der skal være fokus på mere grønt i byerne, mere natur, grønne sammenhænge og bæredygtighed. Dette fremgår af fokusområderne i politikkerne for 2019 – 2022.

I Teknik- og Klimaudvalget har vi vedtaget at:

- » Vi vil sikre mere grønt i byerne, mere biodiversitet og mere "Vild med vilje"

I Plan-, Bolig- og Miljøudvalget har vi vedtaget at sætte fokus på:

- » Mere plads til natur

I begge udvalg fokuserer vi på, at sikre et grønt nærmiljø for alle og få mere grønt ind i byerne.

Afgrænsning

Træstrategien gælder for træer på kommunale veje, stier og byrum, parker og grønne områder. Strategien gælder således ikke for træer i kommunale skove og beplantningsbælter

Kolding Kommunes træstrategi sætter fokus på træernes betydning og værdi for borgerne, samt samspillet med arkitekturen, klimaet og naturen.

Den giver også indsigt i, hvordan træerne beskyttes via lovgivning og planlægning.

Træer er udsatte, når der bygges og graves. Derfor sætter vi i Træstrategien fokus på, hvordan det håndteres og hvor der skal søges om gravetilladelse.

By- og Udviklingsforvaltningen har, via en træregistrering fra 2017, omfattende viden om de 11.200 træer de forvalter.

Træstrategien samler vores viden fra træregistreringen, udfordringer i driften, og de mange værdier, samt den administrationspraksis Kolding Kommune fører.

Det er baggrunden for Træstrategiens indsatser.

Indsatser

Kolding Kommunes Træstrategi sætter fokus på en udvikling, hvor der tages vare på træerne og deres potentialer kommer til udtryk.

De 3 indsatser samler viden og værdier, samt fokusområder og politikker.

Indsatserne er derfor grundlaget for arbejdet med Kolding Kommunes træer de kommende år.

Vi passer på træerne, samt anerkender deres værdi for mennesker og natur

Vi øger trækapitalen ved at højne kvalitet og variation i drift og anlæg af træplantningerne

Vi inddrager borgerne og øger deres kendskab til træernes værdier

Træstrategien understøtter en række af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling

Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund.

Gør byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige.

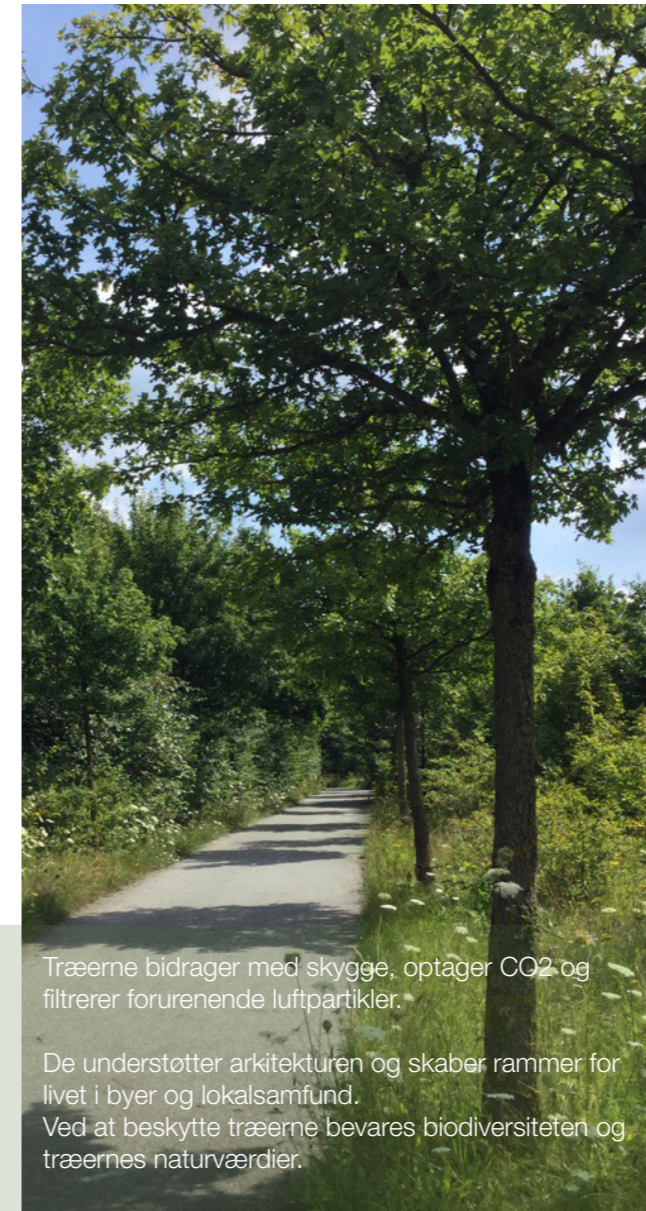
Delmål 11.6: Inden 2030 skal den negative miljøbelastning pr. indbygger reduceres, herunder ved at lægge særlig vægt på luftkvalitet og på husholdnings og anden affaldsforvaltning.

Delmål 11.7: Inden 2030 skal der gives universel adgang til sikre, inkluderende og tilgængelige, grønne og offentlige rum, især for kvinder og børn, for ældre mennesker og for personer med handicap.

Mål 15: Livet på land.

Beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.

Delmål 15.5 Der skal tages omgående og væsentlig handling for at begrænse forringelse af naturlige levesteder, stoppe tab af biodiversitet og, inden 2020, beskytte og forhindre udryddelse af truede arter.

Træerne bidrager med skygge, optager CO₂ og filtrerer forurenende luftpartikler.

De understøtter arkitekturen og skaber rammer for livet i byer og lokalsamfund. Ved at beskytte træerne bevares biodiversiteten og træernes naturværdier.

Nogle af By- og Udviklingsforvaltningens ældste træer findes langs landevejene og her i Stejlbjerganlægget.

INDHOLD

Træernes betydning

Træernes værdi for borgerne	13
Arkitektonisk betydning	15
Naturværdierne	16
Klima	19

Træernes beskyttelse

Lovgivning og fredning	22
Når der graves og bygges	24

Kolding Kommunes træer

Mængde, alder og artssammensætning	28
Træplantning og pleje	30
Bedre vækstvilkår for træerne	35

Indsatsområder og handlinger

Vi passer på træerne, samt anderkender deres værdi for mennesker og natur	39
Vi øger trækapitalen ved at højne kvalitet og variation i drift og anlæg af træplantningerne	41
Vi inddrager borgerne og øger deres kendskab til træernes værdier	43

Administrationspraksis	44

Træernes betydning

En spørgeskemaundersøgelse gennemført i forbindelse med udarbejdelse af Bydesign-guiden for Kolding bymidte, bekræfter at mange borgere ønskede en grønnere bymidte.

Deres viden og interesse vil vi gerne inddrage.

Vi vil derfor i højere grad øge borgernes kendskab til træerne og invitere dem med ind i planlægningen.

Træernes værdi for borgerne

Træer, og især store træer, udgør nogle af de vigtigste elementer i vores byer og på landet. De er med til at skabe smukke gadeforløb, og de giver bydele, parker, pladser og gader identitet.

Uanset træernes placering findes de tæt på borgerne og de er meget synlige. Til stor glæde for langt de fleste. Også selv om der kan være udfordringer, når træerne skygger eller bladene falder.

Træer er vigtige for helbred og humør. Træer giver mange sanselige oplevelser. Årstidernes skiften, vinden i bladene, dufte, blomster og blade er værdier som har positiv indflydelse og virker afstressende. Selv muligheden for at kunne se træer fra boligen, har dokumenteret effekt på helbredet og humøret.

Træerne langs veje og stier er med til at skabe de grønne linjer og strukturer i byen og på landet. De bidrager derfor til at binde parker, naturområder og strande sammen. Grønne

veje og forbindelser øger motivationen til fysisk aktivitet og bevægelse, og er derfor med til at fremme den fysiske sundhed.

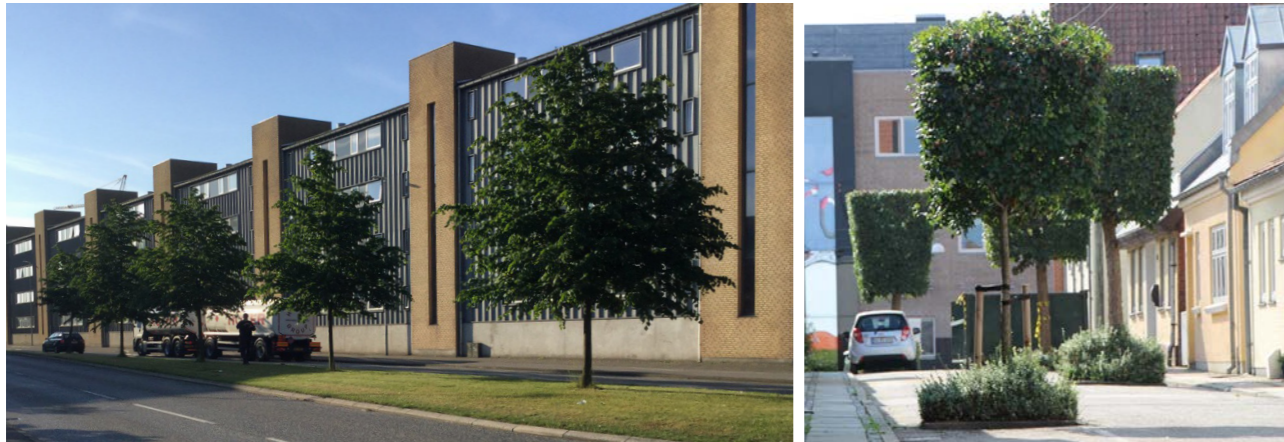
Træerne er væsentlige elementer i de grønne områder. Undersøgelser viser, at de grønne områders værdier afspejler sig i værdien af boliger tæt på park og natur.

Den modsatte effekt opnås og huspriserne kan falde, når træer, parker og naturområder fjernes.

”Værdien af et hus stiger med op til 10% i gennemsnit for hver 10 ha park eller bynært naturareal, der findes inden for ca. 500 meters gåafstand”
Kilde: Værdisætning af bykvaliteter – fra hovedstad til provins, KU 2013

Vi har fokus på:

» *Borgerhenvendelser vedrørende gener fra træer behandles efter ”Retningslinjer for fældning og beskæring af træer på offentlige arealer”*

Træer understøtter bygningerne. De skaber visuelle forbindelser og fremhæver strukturerne.

Arkitektonisk betydning

Træerne i byen, på gaderne og i parkerne har en helt særlig funktion. De er det levende og repræsenterer den vilde natur og formidler årets gang. De bidrager med deres egen skønhed, synsindtryk og oplevelser og skaber frodighed og personlighed til områderne.

De fritvoksende bytræer er organiske i deres form. De er kontrasten til huse, bygninger og belægningernes hårde flader, der udgør det regulerede og geometriske.

Træerne indgår ofte som en del af arkitekturen, hvor de kan være skalaformidlende, retningsgivende, rumdannende eller markerer en adskillelse mellem de kørende og gående trafikanter.

Både enkeltstående træer, træerækker og grupper af træer er med til at understrege særlige stemninger og rammer i det urbane miljø.

I landområderne skaber træerne visuelle forbindelser mellem de forskellige landskabselementer, rammer udsigter ind, er pejlemærker og skaber variation i oplevelsen af landskabet.

Desuden kan træer, i lighed med bygningerne, være vigtige kulturformidlere og historiefortællere. F.eks. indgår træerne på Lindegade og Nørregade i Christiansfeld som en vigtig del af fortællingen om byens historie.

Vi har fokus på:

- » *At i nyplantninger tager vi højde for træernes udvikling, og placerer dem i passende afstand fra bygningerne.*
- » *At sikre plads til træernes rødder, så træerne kan udvikle sig og blive markante med- og modspillere til bygningerne.*

Naturværdierne

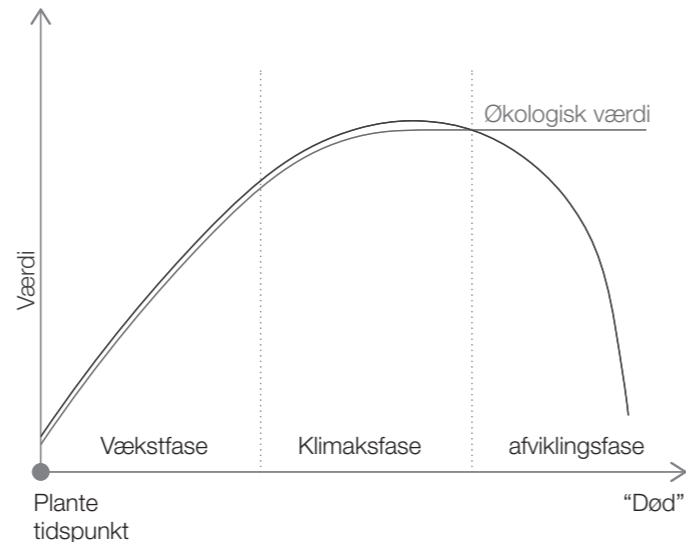
Særligt store og gamle træer er værdifulde og har stor naturværdi. Ofte har træerne hulheder og huller. Det giver mulighed for at fugle, flagermus, insekter og smådyr flytter ind.

Når træerne fungerer som levesteder for ynglende og rastende fugle, insekter og smådyr, kræver de særlig opmærksomhed. For eksempel kan flere af arterne være fredet, og deres levested må ikke fjernes uden en særlig tilladelse.

Alleer, træerækker, enkeltstående træer, samt grupper af træer fungerer som

spredningskorridorer og bidrager til at trække naturen og naturoplevelserne ind i byen. Træerne er derfor med til at øge naturens mangfoldighed, kaldet biodiversiteten.

Skovens hjemmehørende træer, er noget af det mest oprindelige natur, vi har og mange planter, svampe og dyr er knyttet til f.eks. eg og lind. Netop eg og lind udgør 42 % af træartsbestanden på veje, byrum, parker og grønne områder, de er derfor et værdifuldt bidrag til biodiversiteten.

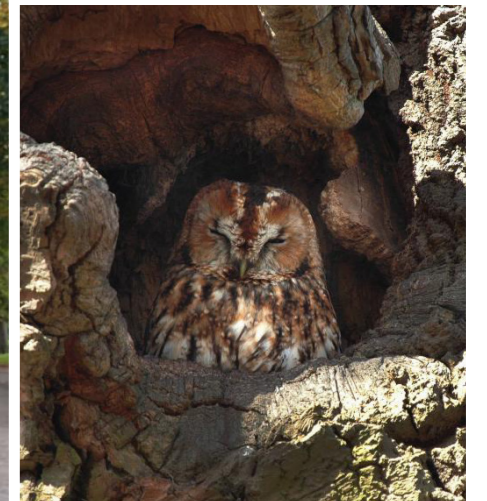
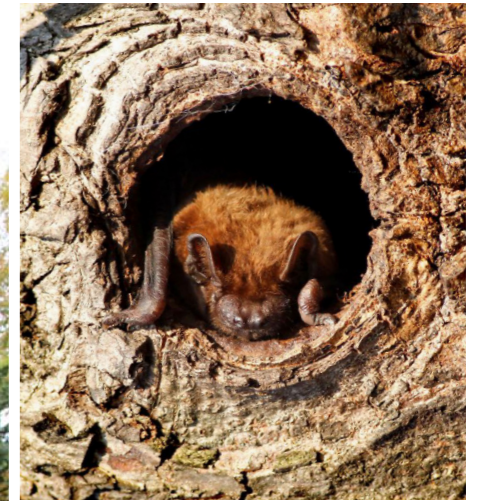

*Bilag IV- arter
Bilag IV-arter er særligt beskyttede, og forstyrrelse/ødelæggelse af levesteder vil typisk kræve en dispensation fra Miljøstyrelsen. Arterne fremgår af Bilag 3 til Naturbeskyttelsesloven.*

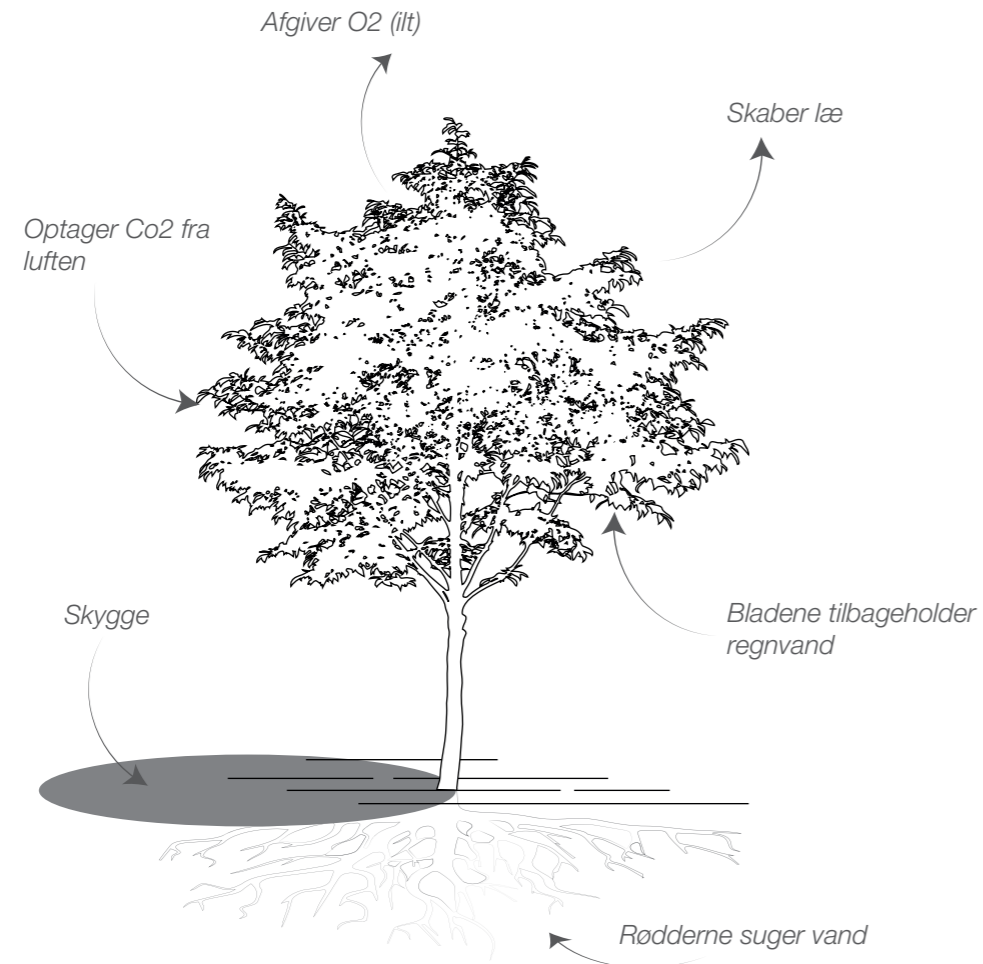
Særligt gamle træer af naturligt hjemmehørende arter har høj naturværdi. Døde træer, samt træer med sprækker og huller tiltrækker mange arter.

På billederne til højre ses en langøret flagermus og en natugle.

Vi har fokus på:

- » *Ældre træer kan udgøre en risiko. Vi holder øje med dem og giver plads til natur og biodiversitet, uden at gå på kompromis med sikkerheden.*
- » *Når det er muligt bevares gamle træer ved nybyggerier og udvidelse af eksisterende bygninger.*
- » *Gamle, døde eller døende træer kan bevares som højstub af hensyn til biodiversiteten.*

Klima

Træerne bidrager på mange måder til at forbedre det lokale klima i byerne. Det er særligt tæt på træerne, at effekten kan mærkes.

Vi ved at:

Træer og planter er en forudsætning for, at mennesker kan leve. Gennem fotosyntesen optager de Co2 (kuldioxid) og producerer O2 (ilt). Co2 oplagres i træet. I et udvokset bøgetræ er der bundet kulstof svarende til ca. 5 ton Co2.

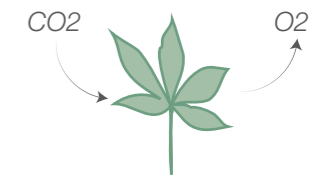
Træets blade opfanger og filtrerer store mængder luft- og støvpartikler. De renser luften og skaber et bedre mikroklima i lokalmiljøet.

Træer med store kroner optager regnvand med bladene og er med til at tilbageholde vand, under store regnskyl. Det medvirker til en forsinkelse på 10 – 20 min og er dermed med til, at forlænge perioden inden regnvandet løber i kloaksystemet. Desuden medvirker træets

Vi har fokus på:

- » *At anvende træer i LAR- løsninger, når kraftigere og mere intense regnbyger skal tilbageholdes.*
- » *At vi i fremtiden får mindre regn om sommeren og længere perioder uden regn. Højere temperaturer vil få mere vand til at fordampe. Vand bliver derfor en afgørende faktor for træernes trivsel.*
- » *Klimaændringerne betyder at flere af de træarter vi tidligere har benyttet, får vanskelige vækstvilkår. Vi anvedner derfor flere forskellige arter.*
- » *At vejsalt udgør et stort problem for vejtræer. Saltet ødelægger jordens struktur, og forhindrer træerne i at optage tilstrækkelig med vand og næringsstoffer*

Fotosyntese

rodvækst til at øge jordbundens porøsitet og vandgennemtrængelighed, samt holde på jorden og hindre erosion. Alle forhold er vigtige parametre under store regnskyl.

Træerne er også med til at køle byerne, når de giver skygge, og der sker en fordampning fra bladene. Byerne har mange store flader fra bygninger og belægninger. Fladerne akkumulerer varme og kan øge temperaturen op til 5 – 8 °C i byen, i forhold til de omkringliggende omgivelser. Træerne kan, på varme sommerdage holde temperaturen nede. I en stor park, parcelhusområder og uden for byerne vil temperaturen typisk være 2 – 3 °C koldere end tæt bebyggede områder.

Træerne dæmper vinden med op til 25 %

Det kan øge borgernes velvære, når de færdes eller tager ophold i træernes nærhed.

Træernes beskyttelse

Lovgivning og fredning

De eksisterende træer kan være beskyttet, enten fordi træet i sig selv er fredet eller beskyttet, eller fordi træet er hjemsted for en fredet dyre eller plantearart.

Vi har fokus på:
» Træernes beskyttelse og rådgiver gerne borgere og entreprenører hvis der er tvivl.

*Bemærk!
Lovgivning og beskyttelse af træerne er uafhængig af ejerforhold. Det er derfor ikke alene Kolding Kommunes træer, der er omfattet af beskyttelse. Derfor er det altid vigtigt at få tjekket træernes beskyttelse inden fældning.*

	Lovgivning / politisk beslutning	Beslutning i forhold til fældninger
Fredede træer	Naturbeskyttelsesloven Bygningsfredningsloven	Fredningsnævnet Slots- og Kulturstyrelsen (vedr. træer omkring Koldinghus)
Træer i kulturmiljø	Planloven (lokalplaner)	(Vedr. UNESCO-området i Christiansfeld)
Bevaringsværdige træer	Planloven (lokalplaner)	Kolding Kommune Plan, Bolig og Miljøudvalget
Bevaringsværdige træer	Træer omfattet af servitut / tinglysning (enten privatretligt eller ved myndighedstilladelser)	De påtaleberettigede
Træer der er levested for fredede dyr eller planter	Naturbeskyttelsesloven §29 a, bilag 3 (Habitatdirektivets Bilag IV arter) Lov om jagt og vildtforvaltning §6a, stk. 2 Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt (nr. 1466 af 6. dec. 2018)	Miljøstyrelsen Kolding Kommune, Naturafdelingen

Når der graves og bygges

Rødderne er træernes fundament. De store grove rødder er vigtige for træets stabilitet. Det er dem, der sikrer at træet står fast. De mindre og finere rødder bruger træet til at optage vand og næring med.

Hvis der graves så tæt på træet, at rødderne beskadiges eller eventuelt fjernes, har det stor betydning for træets stabilitet og sundhed.

Ved gravning i vejarealer skal der altid søges en gravetilladelse. Det er ikke tilladt at grave i drypzonen under træets krone. Her skal der laves aftaler om underføring af rør. Graves der tættere end 4 m fra træets stamme, skal der altid laves en særskilt aftale om, hvordan træet sikres bedst mulig.

Ved gravning i et grønt område, **skal der også altid søges en gravetilladelse**. Tilladelse kræver, at der er en konkret aftale som sikrer træet, inden arbejdet går i gang.

Ved byggeri eller andet arbejde tæt på kommunens træer skal træerne beskyttes. Der må ikke oplagres materialer, ske komprimering af jorden eller påkørsel af træet. Derfor skal der opsættes et hegn, som beskytter både rødder, stamme og krone. Hegnet opsættes udenfor kronekant.

Beslutningstager vedr. gravearbejder og byggeri nær træerne er By- og Udviklingsforvaltningen.

Kontakt:

Mail: gravetilladelse@kolding.dk

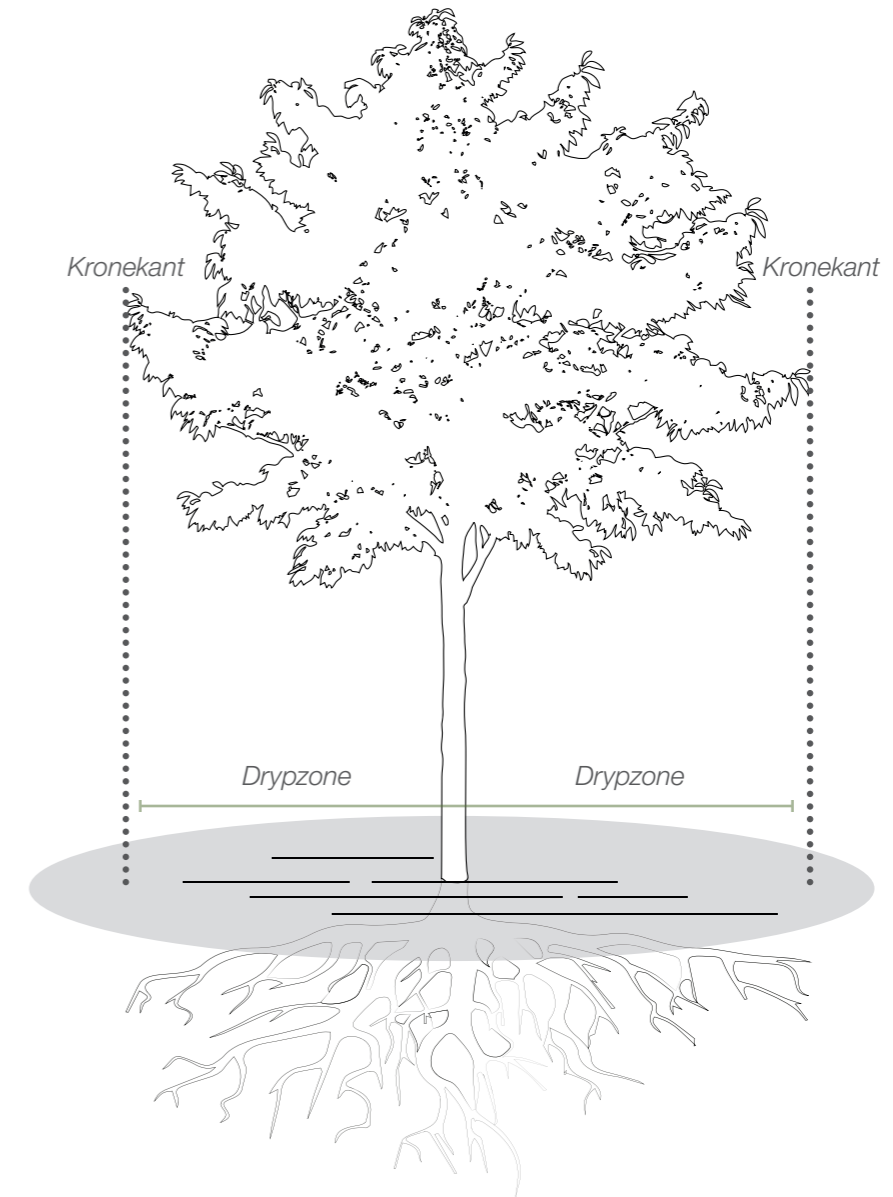
Tlf.: 7979 1400.

Træer, der fældes eller beskadiges uden tilladelse fra ejeren, kan udløse krav om erstatning. Det er ejeren, som afgør om der skal stilles krav om erstatning. Kolding kommune anvender VAT19, når træets værdi skal fastlægges.

VAT19

VAT 19 er en metode til at sætte kroner og ører på træers værdier.

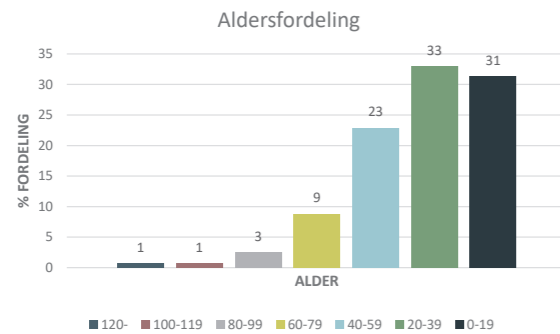
VAT19 sikrer en ensartet vurdering af træernes værdi og anvendes også af retssystemet, når der skal træffes afgørelser.

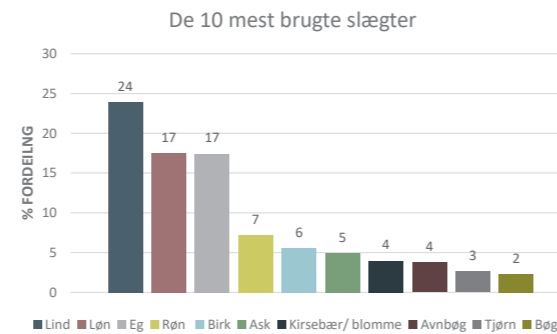

Kolding Kommunes træer

Mængde, alder og artssammensætning

De sidste 10 år, er der årligt plantet ca. 150 nye træer. Træplantning er sket i forbindelse med nye projekter og som erstatning for døde/døende træer.

I Kolding Kommune udgør de 10 mest anvendte slægter 89 % af træartsbestanden.

Både elmesygen og asketoptørre er eksempler på, at det er vigtigt med stor artsspredning blandt de træer der plantes i byens rum, pladser og langs vejene.

Flere undersøgelser viser en tendens til, at der bruges for få træarter. Det gør træbestanden sårbar over angreb af sygdomme og skadedyr.

Bemærk!

Registreringen omfatter ikke træer ved kommunale institutioner, skoler, fritidsfaciliteter med mere. Det er alene træer, der driftes af By- og Udviklingsforvaltningen, som er registreret

Forklaring

Der kan være mange arter i en slægt. F.eks. hører stilkeg, vintereg og pyramideeg alle til egeslægten

I 2017 blev samtlige kommunale træer i Kolding kommune registreret. Registreringen viste, at By- og Udviklingsforvaltningen plejer 11.239 træer.

Registreringen giver et omfattende overblik over træernes placering, art, alder, tilstand og sikkerhed. Den skaber også et godt grundlag for forvaltning og pleje af træerne. Desuden kan der nu udtrækkes relevant statistik og viden om træerne. Denne viden giver overblik og mulighed for langsigtet planlægning og prioritering af ressourcer.

Træernes tilstand blev vurderet ud fra 5 kategorier.

- » 82 % fik kategorien god og middel
- » 18 % var dårlige, døende eller døde.

Når træernes tilstand kombineres med viden om deres plantested, kan vi konstatere at 39 % af de træer, der står direkte i belægninger, er døde, døende eller dårlige. De resterende 61 % står i græs eller en beplantning af buske eller stauder.

Denne viden giver en indikation af omkostningerne til udskiftning af kommunens dårligste træer de kommende år.

Gennemsnitligt koster det ca. 30.000 kr. pr. træ at udskifte et træ i belægninger og ca. 8.000kr. pr træ i græs eller beplantning. Skal denne gruppe af træer udskiftes de kommende år, vil det kræve større investeringer.

Vi har fokus på:

- » At lægge en langsigtet plan for forbedring af vækstvilkår eller udskiftning af de 18 % dårlige, døde eller døende træer.
- » Træartsvalg og variation, når der plantes nye træer.
- » Træer på private områder og ved kommunale bygninger har også stor betydning for det grønne i byerne.

Træplantning og træpleje

Planlægningen er afgørende for om træerne udvikler sig, og opnår den ønskede effekt. Jo tidligere der tages stilling til træart og træernes placering, jo bedre kan deres vækstvilkår sikres. Et træ der sikres gode vækstbetingelser fra starten, har de bedste betingelser for en god trivsel og udvikler sig efter hensigten. Samtidig er det billigere at drifte træet.

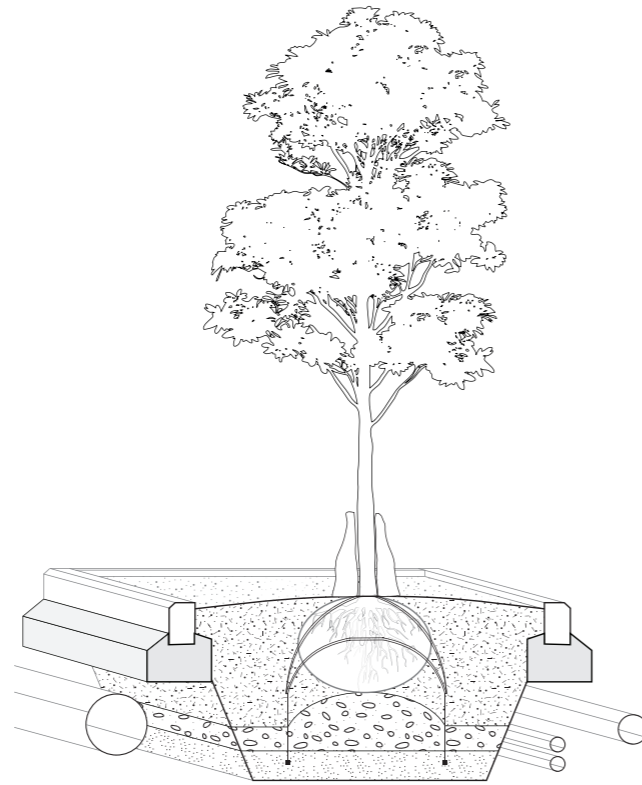
Træernes alder, livsfase og placering har betydning for driften. Driften tilpasses træets alder, formål og vækstbetingelser. Opgaverne tilpasses og opdeles efter:

- » Planlægning og anlæg
- » Nyplantede træer 0 – 3 år
- » Unge træer 4 – 20 år
- » Udvoksede træer. Fritstående eller formede
- » Gamle træer, der på sigt også kan blive risikotræer

”Træets rødder har brug for plads.

I vejarealer er der kamp om pladsen. Her skal både være plads til træets rødder, vand, el og andre forsyninger.

Desuden skal belægningens underlag være fast og kunne tåle trafikens belastning.”

Rødderne sikrer træets stabilitet og optagelse af næringsstoffer.

Nyplantede træer:

De første år efter plantningen er vigtige for etableringen. Træet er nu flyttet fra planteskolens beskyttende miljø, og til en langt mere udsat placering.

Det er vigtigt at træet ikke mangler vand eller næring i de første år efter plantningen

De unge træer 4 – 20 år

Særligt vejtræer, kræver beskæring i den unge periode af træets liv. Her skal træerne formes og forberedes på voksenlivet. F.eks. er der behov for at sikre frihøjde og plads til bilerne, når træerne gror tæt på vejen.

Afhængig af træart og vokseplads, beskæres træerne med 2 – 6 års mellemrum

Fritvoksende træer

Fritvoksende træer udvikler sig som enkeltindivider og får karakter, afhængig af træarten. Beskæring skal helst undgås. Der kan dog være behov for at beskære for døde grene, eller grene som hænger for langt ned over veje og stier.

Formede træer

Formede træer, skal beskæres oftere for at holde formen. At holde et træ i en bestemt form, kan give et område en helt særlig karakter, f.eks. et kulturmiljø.

Formklipping af træer er en dyr driftsform og benyttes kun, når det tjener et bestemt formål.

Gamle træer, døende træer og risikotræer

Gamle træer har et helt særligt udtryk og er meget ikoniske. Med tiden kan der opstå huller og lign. i træet. Hullerne giver levested for flagermus, smådyr, insekter, svampe og lign. Ofte er der masser af liv og dermed stor biodiversitet knyttet til de gamle træer. Derfor skal der også helt særlige grunde til at fælde de gamle træer.

Når et træ bliver gammelt, øges risikoen for døde og knækkede grene, eller at træet vælter. Gamle træer, som er nået til denne fase kaldes et risikotræ, og skal tilses med jævne mellemrum. Særligt træer nær bygninger, langs veje og hvor der færdes mange mennesker skal tilses jævnligt.

Vi arbejder efter et "Træ for et træ" princip og genplanter et træ, for hvert træ der fældes.

Det er ikke altid samme sted der genplanter. Der skal være gode betingelser på træets voksested.

Blåbævej før genopretning af fortov

Blåbævej efter genopretning af fortov

Bedre vækstvilkår for træerne

Træer har en imponerende evne til at vokse, på trods af vanskelige vilkår. Når der ikke er plads til rødderne i jorden, lægger de sig i overfladen. Det kan give farlige situationer med hævede fliser og risiko for at snuble.

Der findes forskellige metoder, som kan afhjælpe de farlige situationer og samtidig forbedre vilkårene for træerne.

I hvert tilfælde vurderes løsningsmulighederne og der tages højde for træernes værdi for området kontra omkostningerne til at forbedre vækstvilkårene.

Fliserne kan f.eks. hæves i forbindelse med en omlægning. Det vil forbedre sikkerheden og give plads til rødderne.

Kolding Kommune har 207 døde eller døende træer. Der skal tages stilling til disse træers fremtid

Vi overvejer om:

- » *Træet kan få bedre forhold og vækst.*
- » *Om træet er bedre egnet som biodiversitetstræ.*
- » *Om der fortsat skal være træer i området.*
- » *Om et andet træartsvalg, eller en forbedring af jordbundsforhold kan gøre en genplantning fornuftig.*

Det er ikke altid muligt at sikre og bevare træerne. I visse tilfælde er det bedre at fælde og erstatte med nye træer på en mere egnet placering.

Gode og sunde træer, må nogle gange lade livet til fordel for et nyt projekt.

Når træets fremtid overvejes, skal der altid foreligge helt særlige argumenter for at fjerne et eller flere træer.

Det nye projekt skal tilføre en større merværdi for området, og give flere træer der sikres de rette vækstforhold.

Træer bør indgå i alle former for projekter. De bedste resultater opnås, når træerne tænkes ind helt fra starten.

Indsatsområder

Guldhængepil langs
Kærlighedstien

Vi passer på træerne, samt anerkender deres værdi for mennesker og natur

Træerne i byens rum, på gaderne, i parkerne og de grønne områder, er en meget væsentlig del af det grønne islæt og struktur i byerne. Det samme gælder vejtræerne på landet, der giver oplevelser, dybde og bidrager til orienteringen i forhold til landskabet.

Her i Kolding Kommune anerkender vi træernes store betydning, og vi ønsker at passe på de eksisterende træer, samt fortsat at plante nye træer.

Vi er allerede godt i gang og fortsætter indsatsen. Vi sætter også gerne flere initiativer i gang for at styrke vores mål om **"Mere grønt og mere natur i byerne"**.

Handlinger

I dag gør vi

- » Plejer og sikrer de 11.200 træer fortsat kan udvikle sig og forskønne byer og veje på landet. Vi følger udviklingen og dokumenterer indsatsen.
- » Følger retningslinjer for fældning og beskæring af træer i Kolding Kommune
- » Følger retningslinjer for håndtering af gravearbejder og ved byggeri

Vi ønsker også

- » At reducere antallet af døde/døende træer med 10 % om året, så den generelle sundhedstilstand forbedres de kommende 10 år.
- » At udarbejde retningslinjer for forvaltning af risikotræer
- » At øge opmærksomheden på etableringsplejen og træernes første 20 år.
- » At øge opmærksomheden på faglig uddannelse af træplejere
- » At udarbejde retningslinjer ved fældning og beskæring af store/gamle træer, for at sikre biodiversiteten uden at gå på kompromis med sikkerheden

Herlighedsværdier

- » Årstidernes skiften
- » Æstetik og rumlighed
- » Læring og leg
- » Tilhørsforhold
- » Identitet
- » Naturoplevelser
- » Sanseoplevelser
- » Mødested
- » Menneskelig skala
- » Fred og ro

Nytteværdier

- » Skaber læ
- » Bidrager til øget biodiversitet
- » Opsuger regnvand
- » Sænker temperaturen
- » Øger trafikikkerheden
- » Forbedrer luftkvaliteten
- » Reducerer støjgener
- » Giver skygge
- » Optager Co2
- » Renser vand

Vi øger trækapitalen ved at højne kvalitet og variation i drift og anlæg af træplantningerne

De kommunale træer repræsenterer en ganske høj værdi. At fastlægge værdien af et træ, er en yderst vanskelig opgave. En ting er de konkrete omkostninger til plantering, etablering og vedligehold. En anden ting er værdien af f.eks. de øgede værdier for ejendomspriser og herlighedsværdier.

I oktober 2019 blev værdien af træer ved veje og pladser opgjort. Resultatet viste at de ca. 8.500 vejtræer udgør en værdi på ca. 280 mio. kr. Denne værdi er sammensat af de skønnede omkostninger til etablering og plantning, tillagt en værdiforøgelse fordi træerne vokser og bliver mere værd jo større/ældre de bliver. Træernes værdi på ca. 280 mio. kr. er uden tillæg for herlighedsværdier og nytteværdier, men korrigeret for træernes sundhedstilstand.

Handlinger

I dag gør vi

- » Når eksisterende træer fældes genplantes som regel 1 træ, for hvert træ der fældes. Vi kalder det "Træ-for-et-træ" princippet.
- » Træernes vækstvilkår sikres fra starten, og vi følger principperne som sikrer passende mængde jord og plads.
- » Vi vurderer træer med dårlige vækstforhold, og fælder træer, der ikke trives.

Vi ønsker også

- » At få udbygget retningslinjerne for håndtering af træer ifm. gravearbejder og byggeri.
- » At etablere en træfond, hvor erstatninger for fældede og ødelagte træer indbetales. Midlerne fra Træfonden anvendes til plantning af nye træer. VAT19 anvendes, når træerne værdisættes.
- » At forbedre vækstvilkårene for træer der mistrives, hvor det er muligt.
- » At udarbejde et paradigme, der sikrer øget variation i træartsvalget ved nyplantninger
- » At forsætte med udvikling af anlægsfasen ved plantninger.

Fynsvej, Kolding.
Samspillet mellem borgernes træer
og træerne på de offentlige arealer,
gør byer og lokalsamfund grønne og
frodige.

Vi inddrager borgerne og øger deres kendskab til træernes værdier

Borgernes interesser for træerne kommer til udtryk i mange sammenhænge. Det er ikke alene, når de bliver spurgt, men også i nye projekter, renoveringer og lign. der er interesse og ønsker om træer i områderne.

Denne interesse og lokale viden om træerne, er vigtig viden i forvaltningen af de kommunale træer. Derfor vil vi, i højere grad, gerne inddrage borgerne forvaltningen af de eksisterende træer.

De kommunale træer suppleres af mange smukke træer på private arealer. Vi ved dog godt, at ikke alle har viden og kendskab til træerne og deres betydning. Der er mange gevinster ved at øge opmærksomheden på alle kommunens træer. Derfor vil vi gerne dele vores viden og opmærksomhed med borgerne.

Handlinger

I dag gør vi

- » Inddrager borgerne i projekter og anlæg, når det er muligt
- » Lytter til borgernes ønsker/bekymringer og efterkommer dem, hvis det er muligt.

Vi ønsker også

- » At opfordre borgerne til at komme med forslag til plantering af nye træer. Borgernes 10 bedste forslag udvælges og realiseres.
- » At invitere til en fotokonkurrence af kommunens træer og udstille billederne af de flotteste kommunale træer i et centralt byrum eller park. På baggrund af fotokonkurrencen laves en plakat med "Træer i Kolding"
- » At udarbejde et kort over de vigtigste/flotteste kommunale træer
- » Inddrage borgerne i udpegning af de 100 vigtigste træer i kommunen.
- » Plan for oplysning og information om træer til borgerne i Kolding Kommune

Administrationspraksis

Der er mange hensyn at tage, i anlæg og drift af træer.

Træer indgår i mange sammenhænge, og der er mange interesser. Desuden kan træerne være beskyttet af fredninger, Naturbeskyttelsesloven, servitut, lokalplaner mv.

Derfor er det vigtigt at skabe en fælles ramme og forståelse for administrationen og forvaltningen

af de kommunale træer. Dette gøres via et administrationsgrundlag, som understøtter intentionerne i Træstrategien.

Noget af dette materiale er udarbejdet, andet skal udarbejdes de kommende år.

De kommende år vil administrationsgrundlaget for forvaltningen af kommunens træer blive udbygget, og komme til at bestå af:

På Museumsgade i Christiansfeld undervises der i beskæring af lindetræerne.

Tjeklister

- » *Træer i lokalplanlægningen (ny, udarbejdes i 2020/21)*
- » *Fældning af eksisterende træer (Ny, udarbejdes i 2020)*
- » *Ny- eller genplantning af træer (Ny, udarbejdes i 2020)*
- » *Vurdering af og tiltag for bedre vækstforhold for eksisterende bytræer (Ny, udarbejdes i 2020)*

Retningslinjer for drift og anlæg

- » *Principskitser for opbygning af plantehuller i belægning, græsabat mv. (Ny, udarbejdes i 2020)*
- » *Kvalitetsbeskrivelse for 3 første års etableringspleje (Eksisterende, revideres i 2020)*
- » *Kvalitetsbeskrivelse for 4 – 20 års opbygningspleje (Eksisterende, revideres i 2020)*
- » *Kvalitetsbeskrivelse for drift af formede træer (Eksisterende, revideres i 2020)*
- » *Kvalitetsbeskrivelse for drift af fritvoksende træer (Eksisterende, revideres i 2020)*
- » *Kvalitetsbeskrivelse for drift af biodiversitetstræer (Ny, udarbejdes i 2020)*

Baggrundsviden

- » *Opgørelse og dokumentation af træers afledte værdier.*
- » *Idekatalog – tiltag og mulighed for at øge biodiversiteten.*
- » *Paradigme for et varieret træartsvalg.*

Retningslinjer for forvaltning og borgerhenvendelser

- » *Retningslinjer for fældning og beskæring af træer på offentlige arealer i Kolding kommune (Eksisterende, revideres i 2020)*
- » *Retningslinjer for håndtering af træer i forbindelse med gravearbejder og byggeri (Ny, udarbejdes i 2020)*
- » *Retningslinjer for erstatning af fældede træer (VAT19) og oprettelse af en Træfond (Ny, udarbejdes i 2020/21)*
- » *Retningslinjer for fældning og beskæring af store/gamle træer i Kolding Kommune (Ny, udarbejdes i 2020)*
- » *Retningslinjer for forvaltning af risikotræer (Ny, udarbejdes i 2020)*
- » *Retningslinjer for plantning af allergifremkaldende træer på offentlige arealer i Kolding Kommune (Eksisterende, revideres i 2020)*

By- og Udviklingsforvaltningen

Vej og Park
Nytorv 11, 6000 Kolding
Tlf 79791400
Vejogpark@kolding.dk

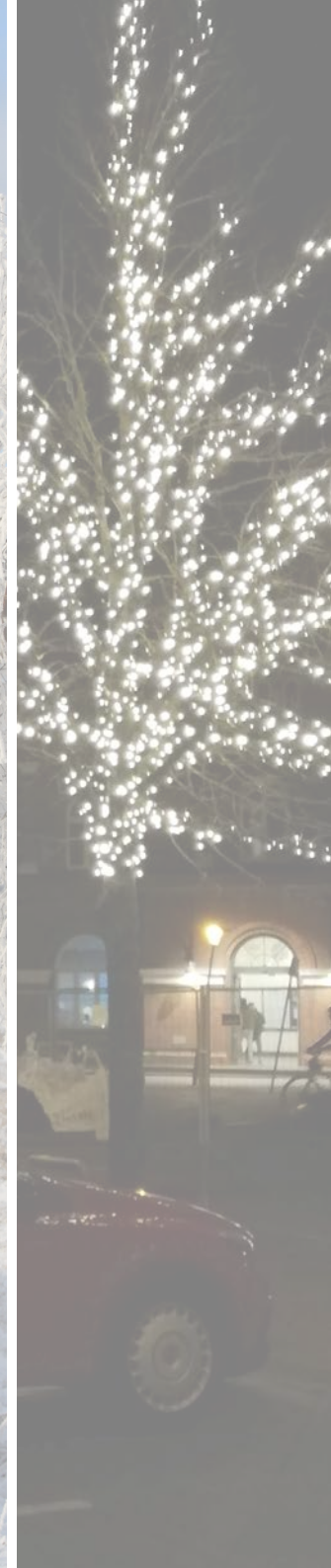
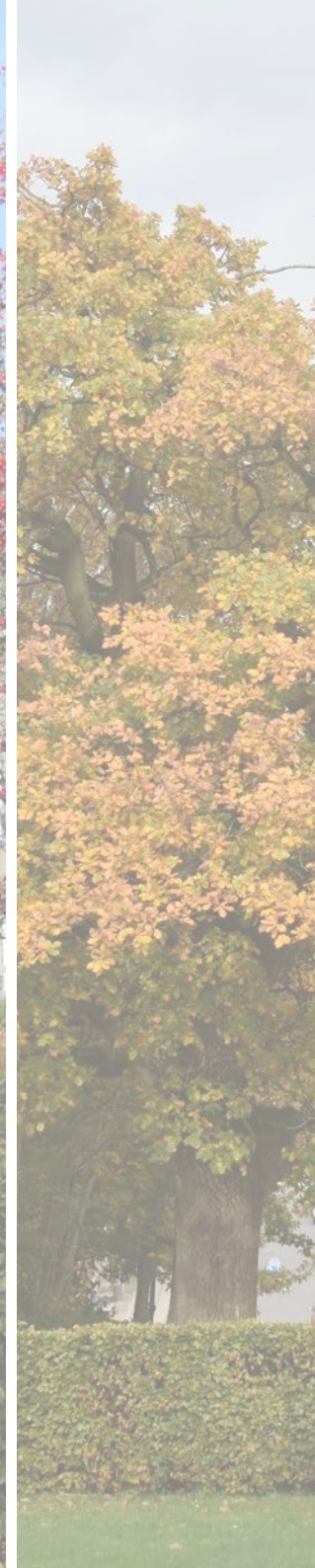
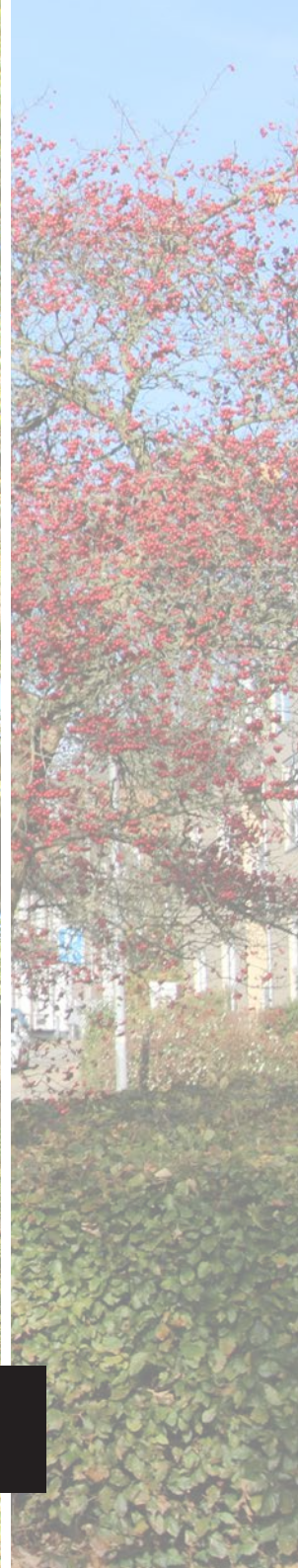

Udgiver
Kolding Kommune
By- og
udviklingsforvaltningen
Marts 2020

Layout
Sweco A/S

Fotos
Kolding Kommune

**Kolding
Kommune**
en del af trekantområdet